

185721

ΕΞΗΓΗΣΙΣ

ΔΙΩ ΕΝ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ: ΠΑΡΑΔΟΞΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ

ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ

Δημοσιευθεῖσα τὸ πρῶτον διά τοῦ ἀπὸ 4 Δεκεμβρίου

1870 φύλλου τῆς ἐφημερίδος Μερίμνης.

‘Υ π ὁ

Δ. Κ. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ

Ταγματάρχου εἰς τὸ σῶμα τῶν ἐπιτελῶν.

ΤΠΟΓΡ. «Ο ΚΛΑΜΟΣ» Γ. ΜΕΛΙΣΤΑΓΟΥΣ ΜΑΚΕΔΟΝΟΣ

(Όδός Λέκα άριθ. 45 κάτωθι Θῆς οίκιας Ι. Ροδίου Δοχαγοῦ.)

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

ΑΙ.Σ2.Φ3.0021

ΕΞΗΓΗΣΙΣ

ΤΩΝ ΕΝ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ: ΔΥΟ ΠΑΡΑΔΟΞΩΝ
ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ,

Ήτοι

Τῆς κατὰ τὴν παραλίαν τοῦ Ἀργοσολίου διηγεούς πτώσεως θαλασίου ὅδατος ἐντὸς φυσικῶν καταβοθρῶν, καὶ τῆς ἀεννάου δριζόντεος κινήσεως πρὸς τὰ ἔμπροσθεν ἢ τὰ ὄπισθεν ἀλληλοδιαδόχως, ὑπερεμεγέθους πέτρας, κειμένης μεταξὺ τοῦ πυθμένος καὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, κατὰ τὴν Μεσημβρινήν παραλίαν τῆς ἐπαρχίας Πάλλης. (1)

Πολλοὶ βέβαια παρετήρουσαν δύο ἐν Καρχηληνίᾳ φαινόμενα, τῷ ὅντι παράδοξα ἐκ πρώτης ὄψεως.

Τὲ μὲν ἐν εἴναι ἡ ἀένναος πτώσις θαλασίου ὅδατος ἐντὸς φυσικῶν καταβοθρῶν, ἣν ἐχρησιμοποίουσαν διὰ γὰρ κινήσουν τοὺς τροχοὺς ἀλευρομύλων τιγῶν, κατασκευασμένων ἐκεῖ. Τὸ δὲ ἔτερον ἡ ἀένναος καὶ ἀνεπιόθητος κίνησις πέτρας τιγὸς μεγίστη; κειμένης κατὰ τὴν παραλίαν τῆς ἐπαρχίας Πάλλης, μεταξὺ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης καὶ τοῦ πυθμένους αὐτῆς εἴτε γαληναῖας, εἴτε τρικυμιώδους οὖσης.

Τὰ δύο ταῦτα περίεργα φαινόμενα, ὃν τὸ μὲν πρῶτον ιδίαις ἀντελήφθην αἰσθήσει, τὸ δὲ δευτέρον, ὡς ἔμαθον παρ' ἄλλων, ἔχει ὁρίζοντιον καὶ μικρὸν κίνησιν, πρὸς τὰ ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν διαδοχικῶς, εἴλκυσαν πολὺ τὴν προσογήν μου κατὰ τὸν

(1) Η πέτρα αὐτη, ὑπερμεγέθης οὖσα, κείται κατὰ τὴν μεσημβρινήν ἡ μεσημβρινοκατολικὴν παραλίαν τῆς ἐπαρχίας Πάλλης καὶ σχεδὸν συνεχορένη μὲ τὴν παραλίαν ταύτην. Βήξει δὲ κίνησιν τινα πρὸς τὰ ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν ἀνεπαίσθητον, ητί γίνεται καταφανής διὰ τοῦ ἔχης περάματος.

Θέτουν μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς παρακειμένης ὁρθῆς τῆς παραλίας, λεπίδα τινὰ μαχαρίου, ητίσ συσφρύγεται οὕτως ὅταν ἡ πέτρα πλησιάζῃ πρὸς τὴν παραλίαν ἥτοι ἐκτελεῖ τὴν πρὸς τὰ ἔμπρος ὁρίζοντιον αὐτῆς κίνησιν, ὥστε δὲν δύναται ὑποσπασθῆ διὰ τῆς ἀνθρωπίνης σωματικῆς δυνάμεως ἀποσπάται δὲ καὶ ἔξερχεται μεταξύ της πέτρα αὐτη μεταβαίνη διὰ κινήσεως πρὸς τὰ ὄπισθιν, εἰς τὴν

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΑ^{ΤΕΙΑ}
ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

Ιανουάριον τοῦ 1867, ὅτε ἀπεστάλην ἐκεῖ δι' ὑπηρεσίαν, ἐν καιρῷ τῶν σεισμῶν, παρὰ τοῦ τότε ἀρχηγοῦ τοῦ ἐν Ἐπτανήσῃ Στρατοῦ, ἀντιστρατήγου Κ. Σ. Μιλίου, παρ' ὧ διετέλουν ὡς, ὑπασπιστής. Τὰ ἐμελέταις καὶ, στριζόμενος ἐπὶ δυνατῶν φυσικῶν ὑποθέσεων, τὰ ἔξηγησα διὰ τῶν κατωτέρω ἐκτεθειμένων ἀρκούντως πειστικῶν σκέψεων.

Α'. Η ἀέναος πτῶσις τοῦ θαλάσσιου ὄδατος ἐντὸς τῶν εγκάτων τῆς γῆς, ἔξηγεται ἐάν παραδεχθῶμεν ὅτι τὸ ὄδωρ τοῦτο, ἐν τῇ ὑπογείῳ αὐτοῦ ῥῷῃ, μεταβάλλει τὴν εἰδικήν του βαρύτητα, καθιστάμενον ἐλαφρότερον, καὶ κατὰ συνέπειαν ἀναφτινόμενον πάλιν καὶ ἕρεν, ἐκ σημείου τινὸς τῆς ἐπιφυνέας τῆς γῆς. Ἐπειδὴ ἀλλως ἀνὴ κατάστασις τοῦ ὑπογείους ἔρευντος θαλάσσιου ὄδατος ἔμενεν ἡ αὐτὴ, ὡς πρὸς τὴν εἰδικήν αὐτοῦ βαρύτητα, ἦθελεν εἰσθαι ἀδύνατος ἡ διαρκής αὐτοῦ πτῶσις ἐντὸς τῆς γῆς ἀνευ διεξόδου τινός. Διεξόδος δῆμως κατὰ τὴν τοιαύτην περίστασιν δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ οὐδεμίᾳ, τῆς ἐπιφυνέας τῆς θαλάσσης κατωτέρας οὔσης τῆς λοιπῆς ἐπιφυνέας τῆς γῆς, καὶ ὑφισταμένης εἰς οἰονδήποτε μὲν αὐτῆς σημεῖον τὴν αὐτὴν ἀτμοσφαιρικὴν θλίψιν, καὶ μεγαλύτεραν τῆς ἐπιφερομένης εἰς οἰονδήποτε τῆς ἐπιφυνέας τῆς γῆς, εἰς οἰονδήποτε δὲ συμεῖον τοῦ πιθμένος αὐτῆς τῆς θαλάσσης ἔτι μεγαλυτέραν. Ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀνὴ ὑποτεθῆ ὑπάρχον βάραθρόν τι ὑπόγεων, ἐντὸς τοῦ ὄποιου τὸ ῥῆθεν ὄδωρο ἔχεται, δὲν δύναται ἡ νὰ ἔναι πεπερασμένης ἐκτάσεως, καθ' ἣν περίπτωσιν καὶ ἡ διάρκεια τῆς ἐν αὐτῷ πτῶσεως τοῦ ὑπογείου ἔρευματος ἦθελεν εἰσθαι ἐπίσης πεπερασμένη, ἢτοι μέχρι τῆς πληρωσεως ὀλοκλήρου τοῦ βαράθρου, ὅπερ δὲν συμβούνει.

"Οτι δὲ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὰς ἔηθείσας καταβόθρας καὶ ὑπογείως ἔρεν θαλάσσιον ὄδωρο, δύναται ν' ἀλλάξῃ εἰδίκὴν βαρύτητα, καὶ κατὰ συνέπειαν καθιστάμενον ἐλαφρότερον ν' ἀναφανῇ ἔρεν ἀλλου τινὸς σημείου, ὡς ἀνωτέρω εἴπον, δύναται ν' ἀποδειχθῇ διὰ τῶν ἔξης συλλογισμῶν.

1. Τὸ ὄδωρ τοῦ ὑπογείους ἔρευντος ἥηθέντος θαλάσσιου ἔρευματος, διανύν ἀρκετὴν ἐκτασιν καὶ εἰς βαθέα τῆς γῆς στρώματα φθάνον καὶ δικτέρεχον διὰ μέσου αὐτῶν τὴν ὄδον του, ἀποτᾶ τὴν θερμοκρασίαν τῶν ιδίων αὐτῶν στρωμάτων, ἵτες διὰ πειραμάτων ἀπεδείχθη αὐξάνουσε κατὰ ἔνα βαθμὸν Ἄρεωμαρικὸν, ὅτε τὸ βάθος αὐξάνει κατὰ 33 περίπου μέτρα.

Αὐξανούστης δὲ οὕτω τῆς θερμοκρασίας αὐτοῦ, καθιστάται εἰ-

δικῶς ἐλαφρότερον, τοῦ τὴν θερμοκρασίαν τῆς θαλάσσης ἔχοντος, καὶ κατὰ συνέπειαν ἔξερχεται καὶ ἔρει ἐκ σημείου τινὸς τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. ο. ε. δ.

2. Τὸ ἑδιον θαλάσσιον ὄδωρ κατὰ τὴν ἐν τῷ μυχῷ τῆς γῆς ὑπόγειων ῥοήν του, δυνατόν ἐστιν ν' ἀπολύη πολλὰ τῶν ἐν αὐτῷ διαλελυμένων ἀλάτων, καὶ νὰ γίνεται καὶ θερμότερον ἐνεκα χημικῶν ἐνεργειῶν μὲν σώματα τὰ ὄποια κατὰ τὴν ὑπόγειων πορείαν του συναντᾶ ἐν τοῖς κόλποις τῆς γῆς, ἵτις εἰναι μέγιστον χημεῖον. Ἐκ δὲ τῆς ἐν μέρει ἡ ἐν γένει ἀπαλλάγης του ἐκ πολλῶν τῶν διαλελυμένων ἐν αὐτῷ ἀλάτων, καὶ τῆς αὐξήσεως τῆς θερμοκρασίας του, καθιστάμενον εἰδίκως ἐλαφρότερον ἀναφαίνεται κατὰ συνέπειαν καὶ ἔρει ἐκ τινος σημείου τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς εἴτε ὡς καθαρὸν ὄδωρ, εἴτε ὡς θειοῦχος πηγὴ, εἴτε κτλ. ο. ε. δ.

3. Τὸ ἑδιον ὄδωρ κατὰ τὴν ὑπόγειων πορείαν του, ἀφ οὐ διατρέξῃ διάστημά τι, δυνατὸν νὰ μεταβάλῃ ἐν τῷ μυχῷ τῆς γῆς, εἴτε ἐνεκα τῆς μεράλης θερμοκρασίας ἣν συναντᾶ εἰς τὰ βαθέα στρώματα αὐτῆς. εἴτε ἐνεκα συναντωμένων σωμάτων, ίκανῶν γὰ τὸ ἀποσύνεσθαι διὰ χημικῶν ἐνεργειῶν, εἴτε καὶ ἐνεκα πεπυροστωμένων ἐν τῇ γῇ ἡφαιστείων ὑλῶν, τὴν ὑγρὰν αὐτοῦ κατάστασιν εἰς ἀεριδή, μεταβαλλόμενον εἰς ἀτμούς ἡ ἀλλαζόμενης σύριγχος, ἀπερ ἔξερχονται ἀλλαχότεν ἐνεκα τῆς μικρᾶς εἰδικῆς βαρύτητος αὐτῶν. ο. ε. δ.

Β'. Η ἀέναος κίνησις τῆς πέτρας (ἣν ὁμολογῶ ὅτι δὲν εἶδον, ἀλλ ἔμαθον ἔχουσαν κίνησιν ὄριζόντιον μικροτάτην διαδοχικῶν πρὸς τὰ ἔμπροσθεν καὶ ὅπισθεν, καὶ ἀνεξάρτητον τῆς καταστέσεως τῆς θαλάσσης) ἔξηγεται ἐάν ὑποθέσωμεν αὐτὴν συγκειμένην ἀπὸ τρία διακεκριμένα μέρη ἀπαρτίζοντα ἐν ὅλοκληρον καὶ συνεχὲς σῶμα, ὡς εφεξῆς.

1. Ἀπὸ τὸ φαινόμενον μέρος τὸ ἐν τῇ θαλάσσῃ καὶ ἐκτὸς τῆς ἐπιφανείας τοῦ πυθμένος αὐτῆς εὑρισκόμενον.

2. Ἀπὸ ἐν ἄλλο μέρος κρεμάμενον ἐντὸς φυσικοῦ γηῖου ὑπογείου κουφώματος.

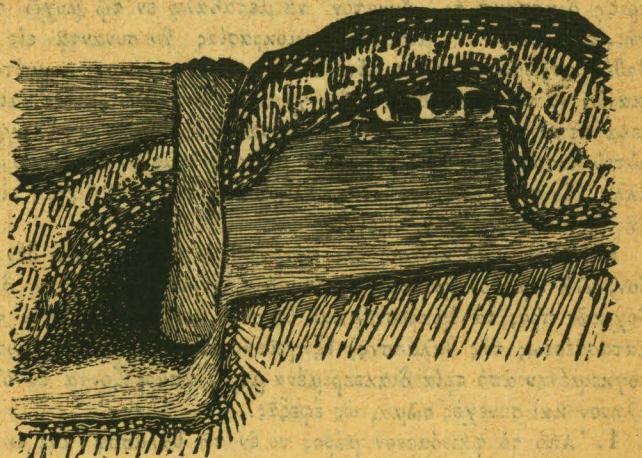
3. Ἀπὸ ἐν τρίτον μεταξὺ τῶν δύο πρώτων καὶ μετ' αὐτῶν συνερχόμενον, κείμενον δὲ ἐν τῇ γῇ αὐτῇ τῇ μεταξὺ τῆς ἐπιφανείας τοῦ πυθμένος τῆς θαλάσσης καὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ῥήθεντος κουφώματος, καὶ μὴ συγκεκολλημένον μετ' αὐτῆς.

ΙΑΚΩΒΟΥ ΠΕΡΙ ΑΓΓΕΛΙΑΣ
ΑΗΜΟΣΤΙΑ ΦΙΛΙΑΣ ΗΠΑΓΓΕΛΙΑΝΗΣ ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ, συγχόμενον ἀφ' ἑγδὲ μὲν διὰ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

μεγάλης ὥπης μὲ τὸ ἄνω ῥήθεν κουφώματα, ἀφ' ἑτέρου δὲ μὲ φυσικὸν ὑπόγεων ὁχετὸν, δι' οὐ διέρχεται ὑδωρ, ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς ῥέον, καὶ βαῖνον πρὸς τὸν προορισμὸν του τὸ δὲ τρίτον περιβαλλόμενον ἀπὸ χῶρον ἐκ σκληροῦ λίθου συγκείμενον, μὲ τὸν ὄπιον, ὡς ἀνέφερον, δὲν εἶναι συγκεκολλημένον.

Τούτου τεθέντος τὸ ὑδωρ (ὅπερ δύναται νὰ ἔηαι ὑπογείου ῥεύματος, σχηματιζόμενον ἀπὸ θαλάσσιον ὑδωρ, καταπίπτοντος φυσικὰς καταβόθρας, ὅμοιας μὲ τὰς τοῦ Ἀργοστολίου, διότι ἡ Κεφαλληνία εἴναι συριγγώδης) ῥέον διὰ τοῦ ὑπογείου φυσικοῦ ὁχετοῦ του, ἐμποδίζεται πρὸς ἔξακολούθησιν πλήρη τῆς ῥοῆς του, πέραν τοῦ ῥήθεντος σπηλαίου, ἀπὸ τὸν φραγμὸν ὃν συναντᾷ. Συνάζεται λοιπὸν, συνεπείᾳ τούτου, ἐντὸς τοῦ σπηλαίου, ὡς εἰς δεξαμενήν.

ΣΧΗΜ. 1.

Ἐκ τῆς αὐξήσεως ὄμιας τοῦ ποσοῦ αὐτοῦ ἐντὸς τῆς δεξαμενῆς ταύτης καὶ συνεπῶς τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐξ ὕδατος στρωμάτων, αὐξάνει καὶ ἡ θλίψις ἡ ἐπιφερομένη ἐπὶ τῶν παρειῶν τοῦ σπηλαίου. Κατὰ συνέπειαν ἡ ἐπὶ τῆς πέτρας, τοῦ κρεμαμένου ἐντὸς τοῦ εἰρημένου φυσικοῦ κουφώματος, ἡ δι' ἀπειροελαχίστων θετικῶν ἡ ἀρνητικῶν αὐξήσεων μεταβαλλομένη, συνεπάγει τὴν κατ' ἀντίστροφον διεύθυνσιν κίνησιν, ἵτοι τοὺς παλμοὺς τοῦ μέρους τῆς ἴδιας πέτρας, τοῦ εὑρισκομένου μεταξὺ τοῦ πυθμένος καὶ τῆς ἐπιφενείας τῆς θαλάσσης, τῶν σημείων τοῦ ὄποιού ἡ ταχύτης ἀφ' ἔνος μὲν εἶναι ἀνεξάρτητος σχεδὸν ἀπὸ τὴν κατάστασιν τῆς θαλάσσης, ἐνεργούσης ὡς ἀπλῆς ἀντιστάσεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἔχει πρὸς τὴν ταχύτην τῶν σημείων τοῦ ἐντὸς τοῦ κουφεύματος ἀπηρωμένου μέρους, ὡς ἔχουν αἱ ἀποστάσεις αὐτῶν ἀπὸ τὸν ἀξοναν τῆς κινήσεως, ὅπτις εἶναι γραμμὴ ὁρίζοντος κειμένη εἰς τὸ τρίτον μέρος τῆς πέτρας ταύτης, καὶ ὅπτις μένει ἀκίνητος.

φώματος, διὰ νὰ ἔξακολουθήσῃ τὴν ῥοήν του, βαῖνον εἰς τὸν προορισμὸν του.

Τοῦ ὡς εἰς ἀπεθήκην ἐν τῇ ῥηθείσῃ δεξαμενῇ συναζομένου ὕδατος ἐλαττουμένου διὰ τῆς ἐν τῷ κουφώματι ῥοῆς αὐτοῦ, ἐλαττοῦται ἐπίσης καὶ ἡ ὥθησις (poussée) αὐτοῦ ἐπὶ τῆς πέτρας, καὶ κατατάται μικροτέρα ἀπὸ τὴν συνιστῶσαν δύναμιν τῆς διαφράξ τοῦ βάρους τοῦ ἀ·ω ἀπὸ τὸ κάτω μέρος τοῦ ἀξονος τῆς περιστροφῆς τῆς πέτρας, καὶ τὰς παθητικάς (passives) ἀντιστάσεις, τὰς ἀνθισταμένας εἰς τὴν ὑποχώρησιν ἡ τὴν μεταστοπίσιν αὐτῆς ἀπὸ τὴν φυσικήν της θέσιν. Κατὰ συνέπειαν ἡ πέτρα ἐπιανέρχεται εἰς τὴν φυσικὴν αὐτῆς θέσιν, μέχρις οὐ συναχθῆ πάλιν τὸ ἀναγκαῖον ποσὸν ὕδατος, πρὸς παραγωγὴν ὥθησεως (poussée) ἵκεντης νὰ ὑπερνικήσῃ τὴν τριβὴν τῆς πέτρας ἐπὶ τῆς ἐφ' ἡς στηρίζεται ἐπιφρενίας, τὴν ἀντίστασιν τῆς οἰασθήποτε ἀτμοσφρίας τοῦ βαράθρου (κουφώματος) ἐν ᾧ κρέμαται, τοῦ ὕδατος ἐν ᾧ εὑρίσκεται τὸ ἐκτὸς τοῦ πυθμένος τῆς θαλάσσης μέρος αὐτῆς, καὶ τῆς συνιστῶσας τῆς ῥηθείσης διαφράξ τοῦ βάρους τοῦ ἄνω ἀπὸ τὸ κάτω μέρος τοῦ ἀξονος τῆς περιστροφῆς αὐτῆς, ἵτις παράγεται ἀμα ὡς ἀρχήσις ἡ πέτρα ν' ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν φυσικὴν αὐτῆς θέσιν τῆς ἴσορροπίας, καὶ αὐξάνει ὅταν αὐξάνη καὶ ἡ ἀπομακρυνούσις τῆς ἀπὸ τὴν θέσιν ταύτην.

Ἡ δε κίνησις αὐτῆς τοῦ μέρους τῆς πέτρας, τοῦ κρεμαμένου ἐντὸς τοῦ εἰρημένου φυσικοῦ κουφώματος, ἡ δι' ἀπειροελαχίστων θετικῶν ἡ ἀρνητικῶν αὐξήσεων μεταβαλλομένη, συνεπάγει τὴν κατ' ἀντίστροφον διεύθυνσιν κίνησιν, ἵτοι τοὺς παλμοὺς τοῦ μέρους τῆς ἴδιας πέτρας, τοῦ εὑρισκομένου μεταξὺ τοῦ πυθμένος καὶ τῆς ἐπιφενείας τῆς θαλάσσης, τῶν σημείων τοῦ ὄποιού ἡ ταχύτης ἀφ' ἔνος μὲν εἶναι ἀνεξάρτητος σχεδὸν ἀπὸ τὴν κατάστασιν τῆς θαλάσσης, ἐνεργούσης ὡς ἀπλῆς ἀντιστάσεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἔχει πρὸς τὴν ταχύτην τῶν σημείων τοῦ κουφεύματος ἀπηρωμένου μέρους, ὡς ἔχουν αἱ ἀποστάσεις αὐτῶν ἀπὸ τὸν ἀξοναν τῆς κινήσεως, ὅπτις εἶναι γραμμὴ ὁρίζοντος κειμένη εἰς τὸ τρίτον μέρος τῆς πέτρας ταύτης, καὶ ὅπτις μένει ἀκίνητος.

Ἐπειδὴ ὄμις τὸ πλάτος τῶν ἀναλικνύσεων εἶναι μικρὸν, ἔχεται ὅτι τὰ παρὰ τῶν διαφόρων σημείων τοῦ ἔξωτερικοῦ μέρους τῆς πέτρας καταγραφόμενα τόξα, συμπίπτουν μὲ τὰς ἐφαντούμενας αὐτῶν, καὶ φαίνεται αὕτη κινημάτην (πάλλουσα) πρὸς ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

τὰ ἐμπρὸς καὶ ὅπισθεν ὁρίζοντίως. Προσέτι ἐπαιδὴ τὸ πλάτος τῶν ἀναλικηνήσεων (παλμῶν) αὐξάνει ἢ ἔλαττοῦται δι' ἀπειροελαχίστων μεταβολῶν, ἐκ τούτου ἔπειται ὅτι δὲν προξενεῖται οὐδεμία αἰφνιδία σύγκρουσις; τοῦ τρίτου μέρους τῆς πέτρας ἐπὶ τοῦ περιβάλλοντος αὐτὸς σκληροῦ χώρου, καὶ αἱ εἰς ἐπαφὴν ἐπιφάνειαι αὐτῶν δὲν τρίβονται ἐπαισθητῶς καὶ μένουσιν ἀμετάβλητοι καὶ ἀναλοιίωτοι. ο. ε. δ.

Ἄντι τοῦ διὰ τοῦ ῥιθέντος ὄχετοῦ ῥεύματος ὑδατος, ἡδύνατό τις νὰ ὑποθέσῃ διερχομένους ἀτμοὺς ἢ ἄλλα ἀέρια, καὶ αὕτη ἥπον ἡ πρώτη ὑπόθεσις ἦν εἶχον κάμει. Δὲν προέβην δύμας εἰς τὴν δι' αὐτῆς ἀπόδειξιν τοῦ φαινούμενου, διότι ἀν ὑπῆρχον ἀτμοὶ ἢ ἄλλα ἀέρια, ἡθελον ἀναφαίνονται ἐκάστοτε φυσαλίδες ἐξ αὐτῶν παρχρόμεναι· ὅπερ ὡς ἔμαθον δὲν συμβαίνει.

Τελευτῶν ἐπιφέρω τὴν γνώμην ὅτι ἡ ἐπαρχία Πάλλης δυνατῶν εἶναι νὰ ὠνομάσθη οὕτω ἐκ τοῦ παραδόξου τούτου φαινούμενου τῶν ἀεινάων παλμῶν τῆς ῥήθειστος πέτρας.

Ἐγ· Αθήναι; τῇ 25 Νοεμβρίου 1870.

Δ. Κ. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ
Ταγματάρχου εἰς τὸ σῶμα τῶν ἐπιτελῶν.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ